

УДК 657:658.15:631.16(477)

С. О. Тульчинська,

д. е. н., професор, завідувач кафедри економіки і підприємництва, Національний технічний університет України "Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського"

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-1409-3848>

О. В. Костюнік,

к. е. н., доцент, доцент кафедри економіки і підприємництва, Національний технічний університет України "Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського"

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-4138-7646>

Т. Г. Щепіна,

к. е. н., доцент, доцент кафедри економіки і підприємництва, Національний технічний університет України "Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського"

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-8538-1145>

DOI: 10.32702/2306-6792.2025.22.36

ТЕОРЕТИКО-ПРИКЛАДНІ АСПЕКТИ ФІНАНСОВОГО КОНТРОЛІНГУ В СИСТЕМІ УПРАВЛІННЯ АГРОПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВ В УМОВАХ ЦИФРОВІЗАЦІЇ ТА МАКРОЕКОНОМІЧНОЇ НЕСТАБІЛЬНОСТІ

S. Tulchynska,

Doctor of Economic Sciences, Professor, Head of the Department of Economics and Entrepreneurship, National technical university of Ukraine "Igor Sikorsky Kiev polytechnic institute"

O. Kostyunik,

PhD in Economics, Associate Professor, Department of Economics and Entrepreneurship, National Technical University of Ukraine "Igor Sikorsky Kyiv Polytechnic Institute"

T. Shchepina,

PhD in Economics, Associate Professor, Department of Economics and Entrepreneurship, National Technical University of Ukraine "Igor Sikorsky Kyiv Polytechnic Institute"

THEORETICAL AND APPLIED ASPECTS OF FINANCIAL CONTROLLING IN THE MANAGEMENT SYSTEM OF AGRO-INDUSTRIAL ENTERPRISES IN THE CONDITIONS OF DIGITALIZATION AND MACROECONOMIC INSTABILITY

Метою дослідження є обґрунтування теоретико-прикладних аспектів застосування фінансового контролінгу в системі управління агропромислових підприємств в умовах цифровізації та макроекономічної нестабільності. Авторами обґрунтовано, що фінансовий контролінг представляє собою систему, яка виступає підсистемою управління на підприємстві, забезпечує отримання синергійного ефекту від функцій фінансового контролінгу, а саме: координації, планування, прогнозування, контролю, інформаційно-аналітичної, оціночної, попереджувальної, що дає можливість підвищити ефективність управління різнорідними процесами та складовими на підприємстві. Це дозволяє своєчасно приймати управлінські рішення із урахуванням різновекторних змін оточуючого середовища в умовах макроекономічної нестабільності, забезпечуючи досягнення стратегічних і тактичних цілей, підвищення прибутковості, ліквідності, фінансової стійкості та сталості розвитку підприємства в цілому. Мета фінансового контролінгу полягає у забезпеченні ефективного управління фінансовими ресурсами агропромислового підприємства з метою досягнення його стратегічних і тактичних цілей, підвищення прибутковості, ліквідності та фінансової стійкості. Вона забезпечується завдяки функціям, що виконує фінансовий контролінг, а саме: координації, планування та прогнозування, внутріш-

нього контролю, інформаційно-аналітичної, оціночної, попереджувальної. При фінансовому контролінгу агропромислових підприємств необхідно враховувати: сезонність виробничо-фінансових процесів, високу частку біологічних активів, залежність від природно-кліматичних факторів, неоднорідність джерел фінансування, тривалий виробничий цикл, інтегрованість виробничих і переробних процесів, високий рівень ризикованості діяльності, необхідність державного регулювання та звітності. Встановлено, що цифровізація стає каталізатором розвитку фінансового контролінгу, перетворюючи його на інтегровану, аналітично орієнтовану систему, що забезпечує гнучкість, швидкість та точність управління фінансами агропромислового підприємства.

The purpose of the study is to substantiate the theoretical and applied aspects of the application of financial controlling in the management system of agro-industrial enterprises in the conditions of digitalization and macroeconomic instability. The authors substantiate that financial controlling is a system that acts as a subsystem of management at the enterprise, ensures the receipt of a synergistic effect from the functions of financial controlling, namely: coordination, planning, forecasting, control, information and analytical, evaluation, and warning, which makes it possible to increase the efficiency of management of heterogeneous processes and components at the enterprise. This allows for timely management decisions taking into account multi-vector changes in the environment in conditions of macroeconomic instability, ensuring the achievement of strategic and tactical goals, increasing profitability, liquidity, financial stability and sustainability of the enterprise's development as a whole. The purpose of financial controlling is to ensure effective management of the financial resources of an agro-industrial enterprise in order to achieve its strategic and tactical goals, increasing profitability, liquidity, and financial stability. It is provided due to the functions performed by financial controlling, namely: coordination, planning and forecasting, internal control, information and analytical, evaluation, and warning. When financial controlling of agro-industrial enterprises, it is necessary to take into account: seasonality of production and financial processes, high share of biological assets, dependence on natural and climatic factors, heterogeneity of financing sources, long production cycle, integration of production and processing processes, high level of riskiness of activities, need for state regulation and reporting. It has been established that digitalization becomes a catalyst for the development of financial controlling, transforming it into an integrated, analytically oriented system that provides flexibility, speed and accuracy of financial management of an agro-industrial enterprise.

Ключові слова: фінансовий контролінг, управління, агропромислові підприємства, цифровізація, цифрова трансформація, макроекономічна нестабільність.

Key words: financial controlling, management, agro-industrial enterprises, digitalization, digital transformation, macroeconomic instability.

ПОСТАНОВКА ЗАВДАННЯ

Швидкоплинність та мінливість економічної ситуації, що пов'язана із макроекономічною нестабільністю, загрозами воєнного стану в Україні актуалізують питання щодо зростання уваги до розроблення та впровадження заходів відносно підвищення ефективності управління економічними системами різних рівнів. Для підприємств в сучасних умовах одним із ефективних інструментів покращення фінансового стану та врахування змін, що викликані зовнішнім середовищем, виступає контролінг. Фінансовий контролінг сприяє більш швидкому реагуванню підприємства на зміни економічного середовища, дає можливість підвищувати рівень

ділової активності, фінансової стійкості та ліквідності підприємства, а також забезпечує підвищення адаптивності підприємств до змін зовнішнього середовища, сприяє зміцненню їх фінансової стійкості, ліквідності та підвищенню рівня ефективності управлінських рішень.

Додаткової актуальності дослідженню фінансового контролінгу надає процес цифровізації економіки, який трансформує традиційні підходи до планування, аналізу та контролю. Використання цифрових технологій створює можливості для автоматизації збору, обробки й аналізу фінансових даних, що підвищує точність, швидкість і достовірність управлінських процесів. Особливої ваги ці питання набувають

для агропромислових підприємств, діяльність яких характеризується сезонністю, високою ризикованістю, залежністю від природно-кліматичних умов та специфічною структурою капіталу.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ

Цифрова трансформація, що охопила всі сфери життєдіяльності та процеси виробництва, зумовлює активізацію наукового пошуку у підвищенні ефективності різнорідних процесів управління на підприємстві, у тому числі фінансовому контролінгу. Теоретико-практичні аспекти фінансового контролінгу на підприємствах досліджували такі іноземні вчені, як: Е. Майєр, Р. Манн, Д. Хан, Х. Фольмут, Ф. Фрайберг, та інші.

Серед вітчизняних науковців, що присвятили свої доробки фінансовому контролінгу на підприємстві, слід відмітити праці таких вчених: С. Адоніна [1], І. Басанцова, І. Бондара, В. Вареника [2], К. Варфоломєєвої, І. Гужавіна [3], А. Дмитренка, І. Давидовича, С. Івахненкова, Л. Коваленко, Н. Ковалю [5], О. Кравчука, А. Криворотько, В. Лаврененко, Ю. Малащенко [6], О. Мелих, Г. Партина, С. Петренка, О. Савицької, А. Скляра, Т. Сьомкіної [3], М. Тарасюк, О. Терещенко, Г. Швиданенка та ін.

Акцентування уваги на питаннях використання фінансового контролінгу на прикладі агропромислових підприємств здійснюється у працях таких вчених, як: О. Гончаренко, А. Дмитренко, М. Дубіна [4], О. Кальченко [4], О. Колодізев, О. Кривда [9], В. Лемішовський, М. Максимова, Н. Наконечна, А. Пінті [7], В. Ткаченко та ін.

Проте, незважаючи на вагомий внесок науковців, окремі питання фінансового контролінгу в умовах цифровізації залишаються недостатньо вивченими і вимагають подальших наукових розвідок, що є особливо актуальним по відношенню до агропромислових підприємств із урахуванням специфічності їх функціонування.

МЕТА СТАТТІ

Метою статті є обґрунтування теоретико-прикладних аспектів застосування фінансового контролінгу в системі управління агропромислових підприємств в умовах цифровізації та макроекономічної нестабільності. Для досягнення поставленої мети авторами було:

— обґрунтовано актуальність та своєчасність дослідження засад застосування

фінансового контролінгу в умовах цифровізації та макроекономічної нестабільності;

— проведено аналіз останніх досліджень і публікацій за обраним напрямом;

— проаналізовано дослідження щодо понятійного визначення дефініції "фінансовий контролінг" та надано авторське визначення цієї категорії;

— конкретизовано мету та функції фінансового контролінгу агропромислових підприємств;

— виокремлено специфічні риси фінансового контролінгу агропромислових підприємств;

— з'ясовано вплив сучасних цифрових технологій на трансформацію змісту, інструментів та методів реалізації контролінгових функцій.

РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ

В цілому, контролінг представляє собою комплексну систему, яка поєднує пошук, збір та систематизацію необхідної інформації про діяльність підприємства з метою ефективного управління, запобігання можливих ризиків та прийняття якісних управлінських рішень.

Якщо розглядати саме фінансовий контролінг, то С.В. Адонін та Ю.М. Калашнікова під фінансовим контролінгом розуміють "систему, що включає методи обліку, аналізу, планування та контролю, спрямовану на досягнення мети підприємства, забезпечення ефективного управління підрозділами та підприємством в цілому" [1].

І.В. Гужавіна, Т.В. Сьомкіна та О.М. Згурська зазначають, що "фінансовий контролінг виступає принципово новою концепцією управління підприємством, що здатна забезпечити підтримку внутрішнього балансу фінансів підприємства й ефективного його впливу шляхом формування об'єктивної інформації про витрати та доходи, що дає змогу приймати оптимальні рішення" [3, с. 13].

А.В. Пінті зазначає, що "фінансовий контролінг є складною та багатогранною концепцією, що складається з різних незалежних компонентів (обліку, контролю, планування, аналізу), кожен з яких виконує свою власну функцію та існує автономно, а їх об'єднання у систему фінансового контролінгу створює нематеріальну структуру, що служить основою для підприємства" [7, с. 56].

В.М. Вареник та О.В. Шпуряка обґрунтовують, що фінансовий контролінг "є ефективним компонентом у цілісній системі управління підприємством, виступаючи окремою системою, що з економічної точки зору розглядається як динамічний процес перетворення та

трансформації наявних методів аналізу, обліку, планування, бюджетування та контролю в єдину систему отримання, опрацювання інформації для прийняття управлінських рішень, орієнтованих на досягнення усіх завдань, що стоять перед підприємством" [2].

Н.О. Коваль, О.В. Буряченко, А.М. Ткачук зазначають, що "фінансовий контролінг є дієвою координуючою системою взаємозв'язку між формуванням інформаційної бази, фінансовим аналізом, фінансовим плануванням та внутрішнім фінансовим контролем, що забезпечує концентрацію контрольних дій на найбільш пріоритетних напрямках фінансової діяльності підприємства та своєчасне виявлення відхилень її фактичних результатів від передбачених та прийняття на цій основі оперативних управлінських рішень. Водночас, фінансовий контролінг можна інтерпретувати як систему інформації, координації усіх підсистем управління, що передбачає використання методів і процедур із бюджетування, стратегічного планування, управлінського обліку, фінансової діагностики, інвестор-рейтингу, управління ризиками та внутрішнього контролю, які в сукупності зорієнтовані на підвищення ефективності фінансово-економічних рішень і збільшення вартості підприємства" [5].

Інший колектив авторів М.В.Дубіна, О.М.Кальченко, Я.І.Федяй визначають фінансовий контролінг як "складник системи управління суб'єктом господарювання, яка спрямована на забезпечення фінансовими ресурсами його стратегічного розвитку за допомогою ефективної організації і використання системи збору, аналізу, обробки інформаційних ресурсів, які характеризують результати управління активами, капіталом, грошовими потоками, інвестиціями підприємства" [4, с. 37].

Отже, на погляд авторів, фінансовий контролінг представляє собою систему, що виступає підсистемою управління на підприємстві, яка забезпечує отримання синергійного ефекту від функцій фінансового контролінгу, а саме: координації, планування, прогнозування, контролю, інформаційно-аналітичної, оціночної, попереджувальної, що дає можливість підвищити ефективність управління різнорідними процесами та складовими на підприємстві. Це дозволяє своєчасно приймати управлінські рішення із урахуванням різновекторних змін оточуючого середовища в умовах макроекономічної нестабільності, забезпечуючи досягнення стратегічних і тактичних цілей, підвищення прибутковості, ліквідності, фінансової стійкості та сталості розвитку підприємства в цілому.

Фінансовий контролінг агропромислового підприємства як одна з ключових складових системи контролінгу виступає регуляторною управлінською підсистемою, що забезпечує узгодження взаємозв'язків між формуванням інформаційної бази, проведенням фінансового аналізу, здійсненням фінансового планування та реалізацією внутрішнього фінансового контролю. Його основним призначенням є концентрація контрольних заходів на пріоритетних напрямках фінансової діяльності агропромислового підприємства, своєчасне виявлення відхилень фактичних показників від запланованих та ухвалення оперативних управлінських рішень, спрямованих на стабілізацію та оптимізацію фінансових процесів.

Фінансовий контролінг дає можливість координувати, інтегрувати, спрямовувати діяльність різних підрозділів агропромислового підприємства у напрямі прийняття ефективних управлінських рішень з метою досягнення поточних та стратегічних цілей, враховуючи зміни оточуючого середовища. Мета фінансового контролінгу полягає у забезпеченні ефективного управління фінансовими ресурсами агропромислового підприємства з метою досягнення його стратегічних і тактичних цілей, підвищенні прибутковості, ліквідності та фінансової стійкості та забезпечується завдяки функціям, що виконує фінансовий контролінг, а саме таким функціям, як (рис. 1):

- координація, через забезпечення узгодженості дій різних підрозділів агропромислового підприємства у сфері фінансового планування, обліку, аналізу та контролю. Виконання даної функції сприяє досягненню балансу між доходами, витратами та інвестиційними рішеннями;

- планування та прогнозування, що передбачає розроблення фінансових планів, бюджетів, прогнозів і сценаріїв розвитку підприємства. Головна мета цієї функції полягає у забезпеченні узгодженості фінансових цілей із загальною стратегією агропромислового підприємства та визначенні оптимальних шляхів досягнення запланованих показників;

- внутрішній контроль, що полягає у постійному моніторингу виконання фінансових планів, виявленні відхилень фактичних результатів від запланованих, аналізі причин таких відхилень і розробленні коригувальних заходів. Ця функція спрямована на попередження фінансових ризиків і забезпечення фінансової стабільності, що особливо актуально у сучасних умовах макроекономічної нестабільності;

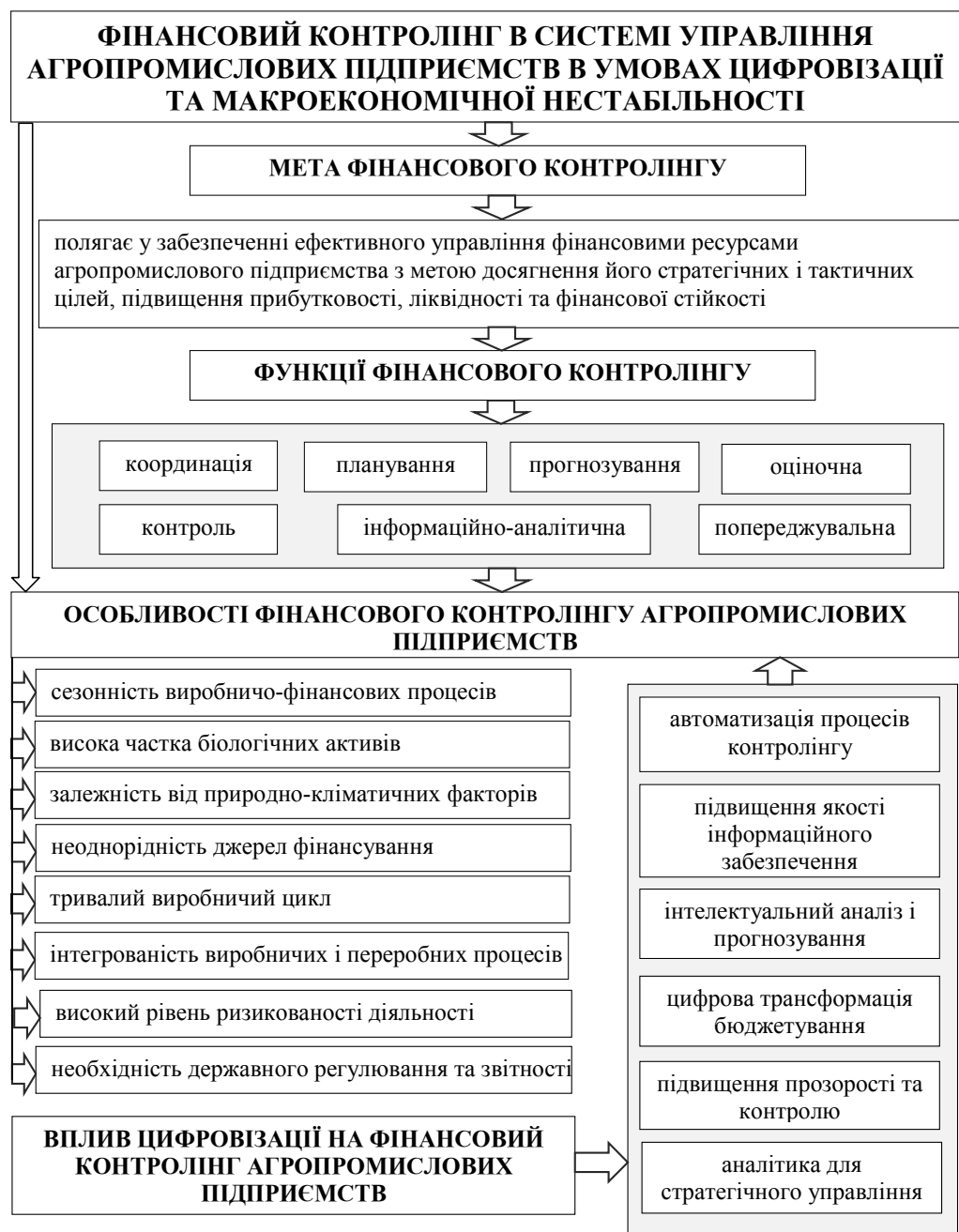

Рис. 1. Фінансовий контролінг в системі управління агропромислових підприємств в умовах цифровізації та макроекономічної нестабільності

Джерело: сформовано авторами.

— інформаційно-аналітична, шляхом забезпечення збору, систематизації, обробки та аналізу фінансово-економічної інформації, необхідної для прийняття обґрунтованих управлінських рішень, сприяючи формуванню єдиної інформаційної бази для оцінки фінансового стану та результатів діяльності агропромислового підприємства;

— оціночна, полягає в оцінюванні ефективності фінансової діяльності, рівня прибутковості, ліквідності, платоспроможності та рен-

табельності агропромислового підприємства, що створює основу для стратегічного планування і вдосконалення управління на підприємстві в сучасних умовах макроекономічної нестабільності;

— попереджувальна, яка спрямована на раннє виявлення можливих фінансових ризиків, кризових тенденцій і факторів, що можуть негативно вплинути на результати діяльності агропромислового підприємства, з метою своєчасного запобігання їх негативним наслідкам.

Завдяки окресленим основним функціям фінансовий контролінг у системі управління агропромислового підприємства виконує інтеграційну роль, поєднуючи функції планування, аналізу, контролю та регулювання, що забезпечує ефективне управління фінансовими потоками й стабільний розвиток підприємства в умовах цифровізації та макроекономічної нестабільності.

Також, необхідно відзначити, що агропромислові підприємства як й інші сфери економічної діяльності мають певні специфічні особливості, які, у свою чергу, відбиваються на специфічних рисах фінансового контролінгу агропромислових підприємств. Специфічні риси фінансового контролінгу агропромислових підприємств зумовлені особливостями функціонування аграрного сектору, сезонністю виробництва, впливом природно-кліматичних факторів і специфікою обігу капіталу. Ці чинники формують унікальні вимоги до організації, планування та здійснення контролінгових процесів. При фінансовому контролінгу агропромислових підприємств необхідно враховувати:

- сезонність виробничо-фінансових процесів, оскільки виробничі цикли залежать від природних умов, тому фінансовий контролінг має враховувати сезонні коливання доходів і витрат, планування потреб у фінансових ресурсах із урахуванням нерівномірності грошових потоків;

- високу частку біологічних активів, що зумовлено тим, що агропідприємства мають справу з живими організмами (рослинами, тваринами), що змінюють свою вартість у процесі біологічного розвитку і це, у свою чергу, ускладнює оцінку активів і потребує спеціальних методів фінансового обліку та контролю;

- залежність від природно-кліматичних факторів, яка вимагає від фінансового контролінгу врахування ризиків, пов'язаних зі зміною погодно-кліматичних умов, стихійними лихами, шкідниками тощо, що можуть суттєво впливати на доходи та витрати агропромислового підприємства;

- неоднорідність джерел фінансування, оскільки агропромислові підприємства часто залучають різні джерела фінансування, серед яких: державна підтримка, пільгові кредити, гранти, інвестиції. Контролінг має забезпечити ефективний моніторинг використання цих ресурсів і контроль за їх цільовим призначенням [9];

- тривалий виробничий цикл, що обґрунтовується тим, що вирощування сільськогоспо-

дарських культур або відгодівля тварин потребує значного часу, тому контролінг має враховувати відстрочений ефект між витратами та фінансовими результатами, а також забезпечувати належне управління оборотним капіталом;

- інтегрованість виробничих і переробних процесів, оскільки багато агропідприємств функціонують як вертикально інтегровані структури, які поєднують виробництво, переробку та збут. Контролінг у таких умовах має охоплювати усі етапи виробничо-збутового ланцюга;

- високий рівень ризикованості діяльності, внаслідок чого фінансовий контролінг агропідприємств повинен включати систему управління ризиками (страхування, хеджування, резервування), що зменшує вплив непередбачуваних подій на фінансову стабільність;

- необхідність державного регулювання та звітності; через важливість аграрного сектору для економіки контролінг має враховувати вимоги державних програм підтримки, субсидій і нормативної звітності, пов'язаної з використанням бюджетних коштів.

Фінансовий контролінг агропромислових підприємств характеризується підвищеною увагою до сезонних ризиків, біологічних активів, джерел фінансування та довгострокового обороту капіталу. Його головне завдання полягає у врахуванні специфічних особливостей діяльності агропромислових підприємств та забезпеченні фінансової стійкості і ефективності управління ресурсами в умовах нестабільного природно-економічного середовища.

Погоджуємось із дослідниками, які зазначають, що впровадження сучасних цифрових технологій на підприємстві "підвищує рівень інформованості об'єктів контролю, сприяючи автоматизованому розрахунку показників надійності об'єктів контролю та їхньої візуалізації, покращенню процесу контролю, підвищенню оперативності реагування суб'єкта контролю, скороченню витрат на проведення контрольних операцій" [6].

Сучасні цифрові технології суттєво трансформують зміст, інструменти та методи реалізації контролінгових функцій, підвищуючи їхню ефективність, точність і оперативність. Цифровізація дає змогу автоматизувати збір, обробку та аналіз фінансової інформації за допомогою сучасних програмних продуктів (ERP-, BI-, CRM-систем), що скорочує час на підготовку аналітичних звітів, знижує ризик людських помилок і підвищує достовірність даних [8, с. 300]. Використання цифрових платформ забезпечує формування єдиної інформа-

ційної бази агропромислового підприємства, що дає змогу отримувати актуальні дані в режимі реального часу, створює основу для оперативного прийняття управлінських рішень в умовах макроекономічної нестабільності і, тим самим, підвищує рівень контролю за виконанням фінансових планів і забезпечує прозорість управлінських процесів.

У процесі цифровізації відбувається перехід від традиційного статичного бюджетування до динамічного, гнучкого бюджетного планування, що ґрунтується на актуальних даних і дозволяє швидко реагувати на зміни ринкового середовища, що особливо важливо для агропромислових підприємств. Також інтеграція технологій штучного інтелекту та машинного навчання у фінансовий контролінг дає можливість будувати більш точні прогнози, моделювати фінансові сценарії та виявляти ризики ще до їх виникнення, що особливо важливо для агропромислових підприємств.

ВИСНОВКИ

Проведене дослідження сутності поняття "фінансовий контролінг" дало можливість обґрунтувати авторське тлумачення даної дефініції. А саме, визначати фінансовий контролінг як систему, що виступає підсистемою управління на підприємстві, яка забезпечує отримання синергійного ефекту від функцій фінансового контролінгу: координації, планування, прогнозування, контролю, інформаційно-аналітичної, оціночної, попереджувальної. Це дає можливість підвищити ефективність управління різнорідними процесами та складовими на підприємстві, забезпечуючи своєчасність прийняття управлінських рішень із урахуванням різновекторних змін оточуючого середовища в умовах макроекономічної нестабільності, досягнення стратегічних і тактичних цілей, підвищення прибутковості, ліквідності, фінансової стійкості та сталості розвитку підприємства в цілому.

Фінансовий контролінг є ключовим інструментом забезпечення ефективності управління підприємством, оскільки сприяє своєчасному виявленню відхилень фактичних результатів від запланованих, підвищує якість управлінських рішень і забезпечує фінансову стабільність суб'єкта господарювання. Для агропромислових підприємств фінансовий контролінг має низку специфічних рис, обумовлених сезонністю виробництва, наявністю біологічних активів, неоднорідністю джерел фінансування, тривалістю виробничого циклу та високим рівнем ризикованості діяльності. Таким чином, фінансовий

контролінг у системі управління агропромисловими підприємствами виступає важливим інструментом забезпечення фінансової стійкості, підвищення ефективності управління ресурсами та забезпечення сталого розвитку в умовах цифрової економіки.

Встановлено, що цифровізація стає каталізатором розвитку фінансового контролінгу, перетворюючи його на інтегровану, аналітично орієнтовану систему, що забезпечує гнучкість, швидкість та точність управління фінансами агропромислового підприємства, оскільки завдяки цифровим інструментам контролінг перетворюється з інструменту контролю на стратегічний аналітичний центр, що підтримує прийняття управлінських рішень агропромислових підприємств на всіх рівнях.

Перспективи подальших наукових досліджень полягають у поглибленні теоретико-методичних засад функціонування фінансового контролінгу в умовах цифрової трансформації економіки та розроблення методичних підходів до оцінювання ефективності цифрових інструментів фінансового контролінгу, визначення їх впливу на якість управлінських рішень та фінансову стійкість підприємств.

Література:

1. Адонін С. В., Калашнікова Ю. М. Фінансовий контролінг у системі управління підприємством. Ефективна економіка. 2022. № 2. URL: http://www.economy.nauka.com.ua/pdf/2_2022/99.pdf (дата звернення 15.11.2025).
2. Вареник В. М., Шпуряка О. В. Фінансовий контролінг на підприємстві: інструменти та оцінка результативності. Нобелівський вісник. 2019. № 1(12). URL: <https://econforum.duan.edu.ua/images/PDF/2019/3.pdf> (дата звернення 10.11.2025).
3. Гужавіна І. В., Сьомкіна Т. В., Згурська О. М. Фінансовий контролінг у системі управління торговельним підприємством. Економіка та держава. 2020. № 12. С. 11—14.
4. Дубіна М. В., Кальченко О. М., Федяй Я. І. Теоретико-прикладні аспекти функціонування та трансформації системи фінансового контролінгу агропромислових підприємств. European scientific journal of Economic and Financial innovation. 2025. № 4 (18). С. 34—45.
5. Коваль Н. О., Буряченко О. В., Ткачук Л. М. Стратегічний фінансовий контролінг як інструмент запобігання банкрутства. Ефективна економіка. 2022. № 1. URL: http://www.economy.nauka.com.ua/pdf/1_2022/75.pdf (дата звернення 11.11.2025).

6. Малашенко Ю. А., Єфременко А. Г. Фінансовий контроль діяльності компаній в умовах цифровізації: актуальність і переваги. *Ефективна економіка*. 2024. № 2. URL: <https://www.nayka.com.ua/index.php/ee/article/view/3109/3145> (дата звернення 20.11.2025).

7. Пінті А. В. Потенціал розвитку фінансового контролінгу на аграрних підприємствах. *Вісник Сумського національного аграрного університету. Серія: Економіка і менеджмент*. 2023. № 3 (95). С. 54—58.

8. Тульчинська С. О., Кожемяченко О. О. Роль фінансових інструментів у реалізації концепції сталого розвитку. *Бізнес Інформ*. 2023. № 12. С. 300—304.

9. Тульчинська С. О., Кривда О. В. Капіталізація агропромислових компаній в умовах макроекономічної нестабільності. *Економіка та суспільство*. 2024. Вип. 59. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-59-71> (дата звернення 10.11.2025).

References:

1. Adonin, S.V. and Kalashnikova, Yu.M. (2022), "Financial controlling in the enterprise management system", *Efektivna ekonomika*, vol. 2, available at: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/2_2022/99.pdf (Accessed 15 Oct 2025).

2. Varenik, V.M. and Shpuriaka, O.V. (2019), "Financial controlling in the enterprise: tools and performance assessment", *Nobelivskyi visnyk*, vol. 1, no. 12, available at: <https://econforum-duan.edu.ua/images/PDF/2019/3.pdf> (Accessed 10 Oct 2025).

3. Huzhavina, I.V., Somkina, T.V. and Zghurska, O.M. (2020), "Financial controlling in the commercial enterprise management system", *Ekonomika ta derzhava*, vol. 12, pp. 11—14.

4. Dubina, M.V., Kalchenko, O.M. and Fediai, Ya.I. (2025), "Theoretical and applied aspects of the functioning and transformation of the financial controlling system of agro-industrial enterprises", *European scientific journal of Economic and Financial innovation*, vol. 4, no. 18, pp. 34—45.

5. Koval, N.O., Buriachenko, O.V. and Tkachuk, L.M. (2022), "Strategic financial controlling as a tool for preventing bankruptcy", *Efektivna ekonomika*, vol. 1, available at: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/1_2022/75.pdf (Accessed 11 Oct 2025).

6. Malashenko, Yu.A. and Yefremenko, A.H. (2024), "Financial control of companies' activities in the context of digitalization: relevance and advantages", *Efektivna ekonomika*, vol. 2, available at: <https://www.nayka.com.ua/index.php/ee/article/view/3109/3145> (Accessed 20 Oct 2025).

7. Pinti, A.V. (2023), "The potential for the development of financial controlling in agricultural enterprises", *Visnyk Sumskoho natsionalnoho ahrarnoho universytetu. Serii: Ekonomika i menedzhment*, vol. 3, no. 95, pp. 54—58.

8. Tulchynska, S.O. and Kozhemiachenko, O.O. (2023), "The role of financial instruments in the implementation of the concept of sustainable development", *Biznes Inform*, vol. 12, pp. 300—304.

9. Tulchynska, S.O. and Kryvda, O.V. (2024), "Capitalization of agro-industrial companies in conditions of macroeconomic instability", *Ekonomika ta suspilstvo*, vol. 59. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-59-71>.

Стаття надійшла до редакції 31.10.2025 р.

Журнал включено до переліку наукових фахових видань України (Категорія «Б») з

ЕКОНОМІЧНИХ НАУК та ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ

(Наказ Міністерства освіти і науки України № 886 від 02.07.2020)

Спеціальності – 051, 071, 072, 073, 075, 076, 281, 292